

κεσίμνια, καὶ ἀπὸ τινὰ δὲν εἶχαν κανένα ἐμπόδιο, τόσον πρὶν τὸ ταχοῖρι ὥσάν καὶ ὕστερα ἕως τὴν σήμερον.

Διὰ ἀγριλιές ὁποῦ κεντροῖζονται ἐλιές, γροικοῦνται τῶν ἀφεντότοπω, καθὼς διαλαμβάνει ἡ ἀπόφασι τῆς βασιλείας· ἄγρια καὶ ἡμερα δέντρα καὶ στὲς ἀφεντικὲς ἐλιές δὲν ἔχει νὰ κάμη ὁ κοπιαστής, μόνο εἰς τὲς μεσιάρικες παίρνει ὁ κοπιαστής τὲς ἐμισὲς καὶ ὁ ἀφεντότοπος τὲς ἄλλες μισές, κατὰ τὸ ζάπτι μας τὸ γονικὸ ἕως τὴν σήμερον.

Διὰ τὰ πράγματα τὰ ντριτεμμένα, κατὰ τὸ παλαιὸ ἀντέτι, ὄντας ἤθελαν τὰ ἀφίση νὰ παίρῃ τέσσαροι χρόνοι, νὰ μὴν τὰ σπέρνουν, ἔχει θέλημα ὁ ἀφεντότοπος νὰ τὰ δίνη ἄλλονῳ κοπιαστάδῳ, νὰ λαβένη τὸ δικαίωμά του, καθὼς καὶ ἀφτὸς πλερώνει τῆς βασιλείας τὸ κεσίμι, διὰ νὰ μὴν ἔχη ζημία.

Διὰ τὰ ἀσφράγιστα ζωντόβολα, ζάπτι παλαιὸ ἐστάθη, γενόμενο ἐνοῦς χρονῶ, καὶ δὲν ἤθελεν εἶσθαι σφραγισμένο, ἔχει ἐξουσία ὁ ἀφεντότοπος νὰ τὸ πιάνη καὶ ἕως τὴν σήμερον ἔτρεξαν ἔτσι.

Διὰ τὰ δεργατικά, πάντα ἀπὸ δέκα δεμάτια, ἀγγίζει τῷ ἐργατῷ τὸ ἕνα.

Διὰ τὸ μιτριτικό, νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸν ἀφεντότοπο μετὰ χαρᾶς, μὰ νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ θεοῖζη δίχως τὸ θέλημα τοῦ ἀφεντότοπου καὶ νάνε ὁ δεργάτης ἐκεῖ, νὰ μετρᾷ τὰ δεμάτια καὶ νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ κοπανήσῃ.

Διὰ τζοῖ μέλισσες ὁποῦναι στὰ λεύτερα, ἃς πλερώνουν τὸ δόσιμό τως τοῦ βοῖβόδα.

Διὰ τὰ κοστούδια, ὁποῦ βόσκουν μέσα στοὺς τόπους, λογαῖται ὥσάν νοίκι τοῦ σπιτιοῦ καὶ εἶναι ἀντέτι παλαιό, νὰ πλερώνη ἀπὸ πᾶσα δέκα τὸ ἕνα.

Διὰ τὰ πράγματα τὰ δεντρολογημένα, τόσον ἔνε ὑποκείμενα εἰς τὴν βοσκήν, ὥσάν καὶ εἰς τὸ σκότωμα, ὥσάν καὶ τᾶλλα, κατὰ τὴν ἀπόφασι τῆς βασιλείας, ἐκεῖνα ποῦ ἔνε μέσα εἰς τοὺς τόπους.

Ἐύλα τῆς φωτιάς καὶ κλαδία, ἕως τὴν σήμερον τινὰς δὲν τοὺς ἀμπόδισε, διὰ τὰ βελάνια, μαζόνοντας ὁ νοικοκύρις ἐκεῖνα ὁποῦ τοῦ χρειάζονται, ἃς ἔχουν θέλημα οἱ κοπιαστάδες νὰ τὰ μαζεύουν τόσον καὶ διὰ τὲς ἀγριελιές.

Διὰ τὰ σκοτώματα, ἀφόντες διαλαληθῇ νὰ παντήσῃ ὁ καθένας τὰ ζωντόβολά του ὕστερα ἔχει θέλημα καὶ ἄδεια ὁ νοικοκύρις στὰ πράγματα τὰ τραφοκοπημένα νὰ σκοτώνῃ, διὰ νὰ παντᾶται τόσον τὸ οὐσούρι τοῦ ἀφέντι μπέγι, ὥσάν καὶ ἰδιων νοικοκυρῶν.

Διὰ τὰ ἀμπέλια καὶ χωράφια, ὁποῦ ζητοῦν νὰ τραφοκοποῦν, μέσα εἰς τοὺς τόπους δὲν ἐμποροῦν νὰ τὸ κάμουν, ἐπειδὴ ἀμποδίζουν τὴν βοσκήν τῶν ζωντόβολων.

Διὰ τὸ τζυκαλόχωμα, τινὰς δὲν ἀμποδίζει, ξέχως νὰ γίνεται ζημία τινός· διὰ τὸ σμυρίλλι, φανερόν πρᾶμμα εἶναι ἀπὸ παλαιόθες, πῶς εἶναι δικαίωμα τοῦ ἀφεντότοπου.

Διὰ τὰ λεύτερα, ποῦ ἤθελαν φανερώσει δίκαια Φαναρίου, Ἀγίας Κυριακῆς καὶ Ἀγίου Ἡλίου, νὰ ἐμποροῦν νὰ σπέρνονται παρὰ τὸν καιρὸ ποῦ σπέρνονται οἱ τόποι, μὴν ἐμπορόντας νὰ ἀπαντηχοῦ δίχως νᾶναι σπαρμένοι οἱ τόποι.

Διὰ τὰ περιβόλια τοῦ Δανακοῦ, λείποντας ἡ βοσκή, ὁ ἀφεντότοπος δὲν ἔχει ἄλλο παρὰ τὸ πάσκουλο, διὰ τὸ ὁποῖο πλερώνει τὸ βασιλικὸν κεσίμι. Μὴν ἔχοντας τὸ πάσκουλο, δὲν τοῦ ἀπομένει τίποτις».

284

1719. Πρᾶξις ἐνώπιον τοῦ «φανεροῦ νοταρίου» Ν α ξ ί α ς, ἀπὸ 3 Ἰουνίου, ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 135, ἀνέκδοτος.

«...προσωπικῶς, θεληματικῶς καὶ μὲ κάθε καλλιότερον τρόπον ἐνεφανίστη εἰς τὴν παροησίαν μου νοταρίον... ὁ ἐκλαμπρότατος ἀφέντης Φιλιππάκος Γριμάλδης, ὁ ὁποῖος μὲ καλὴν του γνώμην καὶ θέλησιν, βλέπωντας τὴν πτωχείαν τῶν ραγιάδων ποῦ κατοικοῦσι στὸ χωρίον Ἀπεράνθου καὶ ἔχοντας μερικὰ πράγματα... τὰ ὁποῖα ἐντρίτευγε ἀπὸ κάθε πέντε (ἓνα), τώρα, στοχαζόμενος τὴν πτωχείαν τος, μάλιστα διὰ νὰ βάλλου(ν) περισσότερον ἐπιμέλειαν νὰ τὰ δουλεύουσι καλλιότερα καὶ νᾶναι εὐχαριστημένοι, ἀπὸ λόγον του θέλει τὴν σήμερον ὁ ἄνωθε ἀφέντης Γρ. μὲ πᾶσα καλὴ του ὄρεξιν, καὶ χωρὶς τινὸς βίας καὶ ἀφήνει τος τὰ ἴδια πράγματα σὲ κείνους ποῦ τὰ ἐξουσιάζουσι νὰ τὰ ἔχουσι καὶ νὰ τὰ δουλεύουσι... ὁ κύριος νὰ πέρνῃ ἀπὸ κάθε δέκα τὸ ἓνα καὶ ἀπὸ τὶς ἑλῆές... νὰ πέρνῃ ἀπὸ κάθε ὀκτὼ τὸ ἓνα καὶ ὅσες ἀγριλῆές... (ἡ)μερεῦγοντάς τις νὰ γροικοῦνται καὶ αὐτὲς ἀπὸ κάθε ὀκτὼ (τὸ ἓνα) καὶ πᾶσα νιτράτα νὰ μετῶται μὲ δίκαιον καὶ σωστὸ πινάκι καὶ μετρητικό. Νὰ μὴ χρεωστοῦσι οἱ κοπιαστάδες πάρεξ τὸ ἐργατικὸ νὰ δόνου(ν), κατὰ τὴν συνήθειαν. Καὶ ὅσα περιβόλια παλαιὰ εὐρίσκονται στὸν ἴδιον τόπον... νᾶχουν ἄδεια νὰ τὰ τραφοκοποῦν καὶ νὰ τὰ πέρνουν καὶ αὐτά, νὰ λαβαίνῃ ἀπὸ κάθε δέκα τὸ ἓνα καὶ ἂν ἔχου(ν) καὶ ἑλῆές μέσα ν' ἀγροικοῦνται ἕως καὶ τὶς ἄνωθε καὶ νὰ τᾶχουσι καλὰ περιφραγμένα τὰ περιβόλια, νὰ κρίζουν(;) τὰ ζῶα ἀπόξω καὶ σκότωμα νὰ μὴν κάνουνσι, ἕως νὰ τὸ διαλαλοῦσι δύο καὶ τρεῖς φορὲς καὶ μὴν κυβερνώντας τὰ ζῶα τος ἐκεῖνοι ποῦ τὰ ἔχουσι, νὰ τὰ σκοτώνουσι ἐλεύθερα καὶ τὸ σκότωμα νὰ γροικᾶται τοῦ ἄρχου ποῦ ἔχει τὸν τόπον. Καὶ ταῦτα ν' ἀγροικοῦνται ἀπαρασάλευτα καὶ ἀκαταζήτητα εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα, ἤγουν μῆτε ὁ ἀφέντης Γρ., μῆτε οἱ διάδοχοι καὶ κληρονόμοι του νὰμποροῦ(ν) νὰ ζητήσουσι περισσότερον. Τὸ ὁποῖον ἐγίνῃ μὲ παρακάλεσιν ποῦ ἐκάμασι τοῦ ἄνωθε ἄρχου ἀπὸ τοὺς κάτωθεν γεγραμμένους προεστοὺς τοῦ Ἀπεράνθου, ψηφισμένοι ἀπὸ ὅλο τὸ κοινόν τος... Τὰ περιβόλια τὰ παλαιά, ὁπόταν ἤθελεν θελήσουν οἱ νοικοκύρηδες ὁποῦ τᾶχουσι νὰ τὰ ἀναστήσουν, νὰ τῶχει εἶδησιν καὶ ὁ ἄρχος τοῦ τόπου...».

285

1719. Σύμβασις χειρουργοῦ Παπαδάκη μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Πιόντες τῆς Μάνης, περὶ ἱατρικῆς περιθάλψεως κατ' ἀποκοπὴν, ἐν 218, σ. 53–54.

«Ἐσιβάστικα ἐγὼ γιατρὸς Παπαδάκης, μὲ τοὺς Πιοτάτες, νὰ μ' ἔχουν γιατρό τους, ἕως τέλους τῆς ζωῆς τους καὶ ζωῇ μου· ναν τοὺς γιατρέβω εἰσε λαβομὲ καὶ ἀκρεμίσμα(τα), ὅξω ἀπὸ ἀρρώστεια καὶ πονέματα καὶ νὰ τοὺς πέρνω τὸν να Μάη αἷμα. Καὶ νὰ ἔχουν νὰ μὲ δόνου(ν) τὸ κάθε σπῖτι : μία καβάθα παστρικὸ στάρι, ἓνα μεροδοῦλι, ἓνα φόρτωμα ξύλα, ἓνα φόρτωμα ἀνθρωπέα (=κόπρον) καὶ ὅποια λάβωμα πληρωθῇ, τὰ τρίτα δικά μου...».

286

1720. Κανουνναμές Θάσου, μνημ. ἐν 423, σ. 207, σημ. 1.

287

1721. «Φιρμάνι ποῦ ἤφεραν οἱ Φράγκοι ἐψηφισμένο ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι διὰ τοὺς τόπους τως καὶ διὰ τὸ λοιπὸ νησι τῆς Ἀξίας», ἐν 146, σ. 80–83.

